

1980/81:63

Tisdagen den 20 januari

Kl. 13.00

1 § Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

2 § Meddelande om svar på interpellationerna 1980/81:75 och 79

Anf. 1 Kommunikationsministern ULF ADELSOHN:

Herr talman! Interpellationerna nr 75 av Pär Granstedt och nr 79 av Sven Henricsson skulle ha besvarats av mig senast den 10 resp. den 11 februari. Efter överenskommelse kommer interpellationerna att besvaras måndagen den 23 februari.

3 § Svar på fråga 1980/81:199 om upprustning av järnvägslinjen Mjölby–Ödeshög

Anf. 2 Kommunikationsministern ULF ADELSOHN:

Herr talman! Marianne Karlsson har frågat mig om jag är beredd att medverka till en upprustning av järnvägslinjen Mjölby–Ödeshög.

Enligt 1979 års trafikpolitiska beslut skall de trafiksvagaste godsbanorna undersökas. Undersökningarna baseras på material som SJ tar fram. Enligt uppgift sammanställer SJ f. n. sådant material för bl. a. linjen Mjölby–Ödeshög. När materialet kommit in till departementet, bereder vi ärendet enligt en handläggningsordning som riksdagen beslutat. Innan något beslut fattas skall länsstyrelsen, berörda kommuner, totalförsvarsmyndigheterna m. fl. yttra sig. Vidare skall samhällsekonomiska analyser genomföras.

När alla yttrat sig och vår beredning i övrigt avslutats och jag således har ett sakmaterial att grunda ett beslut på, är frågeställaren välkommen tillbaka. I avvaktan härpå utgår jag från att SJ upprätthåller en sådan standard på banan att trafiken kan fortgå.

Anf. 3 MARIANNE KARLSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret. Jag vet inte om det är tillåtet, men jag vill också uttrycka en varm

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om upprustning
av järnvägslinjen
Mjölby-Ödeshög*

lyckönskan med anledning av lysningen.

Den smalspåriga järnvägslinjen Mjölby-Ödeshög befinner sig i ett uruselt skick – underhållet är starkt eftersatt. Mjölby kommun har i skrivelse till SJ konstaterat att om SJ inte snarast rustar upp järnvägen, kommer en omfattande kapitalförstöring att ske.

Hästholmenbanan, som vi i Östergötland kallar den, är ett livsvillkor för en av de större industrierna i Väderstad, nämligen Väderstad-Verken AB.

Väderstad-Verken AB är ett mycket expanderande företag, som tillverkar jordbruksredskap. Det är i dag 50 anställda på företaget, och årsomslutningen är på 24,2 miljoner. 6,2 miljoner av dessa härrör från exporterade varor. Förra året skickades 155 lastvagnar från Väderstad, och 50 vagnslaster togs emot. Företaget använder exempelvis 1 000 ton fyrkantör per år – rör som kommer per järnväg från Tyskland. Låt mig i detta sammanhang påpeka att det vore lämpligt att något svenskt företag tog upp en produktion av sådana här fyrkantör.

En stor del av de nytillverkade jordbruksredskapen, exempelvis boggiharvarna, är så breda att det inte är möjligt att frakta dem på lastbil. Järnvägsvagnarna är bredare, så där går det bra. Enda alternativet till järnvägstransport är att till beställaren köra harvarna kopplade till en traktor – och detta är ju helt ogenomförbart vid längre sträckor.

Enligt en uppgift i ett brev från herr Adelson håller SJ på att byta sliprar på järnvägen. Såvitt jag vet har dessa ca 3 000 sliprar legat utlagda sedan några år tillbaka. Kostnaderna för dessa är sannolikt påförda bandelen utan att något verkligt underhåll tidigare åstadkommits, trots att ett verkligt trängande behov här har förelegat. Många människor betraktar faktiskt statens egendom som *allus* egendom. Ju längre dessa sliprar får ligga, desto kortare sträcka kommer de att räcka, då numera inte endast SJ anser dem användbara. Jag undrar om kommunikationsministern är beredd att påskynda att SJ utför detta arbete med att byta sliprar.

Mjölby kommunstyrelse har just i dagarna bordlagt ett ärende om utbyggnad i Hogstad – en annan ort som ligger intill järnvägen – i avvaktan på detta svar.

Jag skulle vilja ställa en annan fråga till kommunikationsministern Adelson. Eftersom tågen inte får framföras med större hastighet än 15 km i timmen är detta en ganska ofarlig järnväg. Måste man trots detta anordna både ljud- och ljussignaler och bommar vid de nya övergångar som kan bli nödvändiga?

Jag tackar återigen för svaret, och jag hoppas att kommunikationsministern vill påskynda det hela.

Anf. 4 Kommunikationsministern ULF ADELSON:

Herr talman! Först får jag tacka Marianne Karlsson för den på alla sätt vänliga kommentaren till mitt svar.

Sedan vill jag säga att idén att ett svenskt företag skulle kunna tillverka sådana här delar skall vi vidarebefordra till företag som kan vara

lämpade.

I övrigt har jag i ett brev, med den kansliprosa som är vår egen, skrivit att det måste tillstås att järnvägslinjen Mjölby-Ödeshög är i mindre gott skick. På vanlig svenska betyder det att den är i mycket dåligt skick. Det är alltså inte någon bra järnväg. Att det bara går att köra 15 km i timmen är ju ett tecken på det. Vi skall naturligtvis inte lägga ned stora pengar innan vi vet hur det skall bli. Men det är sagt att man skall byta sliprar, och det är klart att de inte skall ligga där så att människor har möjlighet att hämta sådana. Det som Marianne Karlsson säger är riktigt, och vi skall ta kontakt med järnvägen så att man åtminstone påskyndar ett arbete som ändå skall göras. Och det lär väl alltid finnas några som behöver jobben.

Jag skall också ta kontakt med järnvägen för att höra om det är nödvändigt att lägga ned stora kostnader på ljus och bommar när hastigheten är 15 km i timmen. Det borde vara möjligt att ändå lägga märke till att det nalkas ett stort tåg när det kommer i den hastigheten. Inte ens i de vildaste trafiksaneringsdebaterna i Stockholm ville man ha en lägre hastighet än 15 km, utan man ansåg att det skulle kunna vara till fyllest. Därför tycker jag att Marianne Karlsson har rätt, och vi skall kontakta SJ om detta.

Anf. 5 MARIANNE KARLSSON (c):

Herr talman! Det är alltså på det sättet att om Hogstad skall byggas ut kräver SJ att kommunstyrelsen i Mjölby sätter upp bommar, vilket utgör en stor fördyring för kommunen.

Jag tackar för det ytterligare svar som kommunikationsministern lämnade till mig. Jag tror säkert att arbetet kommer att påskyndas i den mån man kan göra det.

Jag vill också från Mjölby kommun och direktör Stark i bolaget i Väderstad säga att man skulle vara mycket glad om kommunikationsministern ville ta sig en tur nedöver och titta på både bolaget och Mjölby kommun. Tidigare har två statsråd varit där, nämligen försvarsministern Krönmark och jordbruksministern Dahlgren. Direktör Stark tyckte att det var lämpligt att det tredje statsrådet var kommunikationsminister Adelson. Välkommen!

Anf. 6 TALMANNEN:

Oaktat vad som står i riksdagsordningen om att den som har ordet skall begränsa sitt anförande till det ämne som behandlas, så anser jag likväl att den lyckönskan Marianne Karlsson framförde borde framföras.

4 § Svar på fråga 1980/81:204 om åtgärder för att minska antalet miljöfarliga transporter genom Stockholms skärgård

Anf. 7 Kommunikationsministern ULF ADELSON:

Herr talman! Pär Granstedt har frågat mig om jag är beredd att tillsammans med berörda kommuner och regionala organ verka för en sådan planering av Stockholmsregionens hamnfrågor att transporter av olja och

Nr 63

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om åtgärder för
att minska antalet
miljöfarliga trans-
porter genom
Stockholms skär-
gård*

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om åtgärder för
att minska antalet
miljöfarliga trans-
porter genom
Stockholms skär-
gård*

andra miljöfarliga varor genom Stockholms skärgård kan minimeras.

F. n. transporteras ca 5 miljoner ton olja årligen till Stockholm med fartyg. Med t. ex. Nynäshamn som sluthamn för de sjöburna oljetransporterna till Stockholmsområdet måste oljan i stället transporteras vidare på landsväg eller järnväg. Förutom fördyrade transporter följer också nya miljöproblem vid ett sådant transportalternativ. En snabb överflyttning från sjötransporter till landtransporter skulle också medföra omfattande nyinvesteringar och kapitalförstöring i befintliga anläggningar.

I utredningen om miljösäkra sjötransporter har olika transportalternativ för Stockholmsområdet behandlats – även rörtransporter. Utredaren föreslår i sitt betänkande Ren tur att oljan till Stockholm även fortsättningsvis transporteras med fartyg. Han förutsätter då att olika åtgärder vidtas för att öka säkerheten. Andra transportalternativ som utgår från en gemensam oljeterminal i Nynäshamn kan enligt utredaren bli intressant först i ett längre tidsperspektiv.

Vissa åtgärder har redan vidtagits för att öka sjösäkerheten i Stockholms skärgård. En trafikinformationsverksamhet startades i maj förra året. För att få ett underlag för ytterligare åtgärder har sjöfartsverket i samarbete med statens skeppsprovvningsanstalt nyligen genomfört en specialundersökning av Dalarö- och Sandhamnslederna. Resultaten av den undersökningen analyseras f. n. inom verket.

Regeringen kommer inom kort att presentera för riksdagen en proposition om miljösäkra sjötransporter.

Anf. 8 PÄR GRANSTEDT (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret. Samtidigt vill jag givetvis förena mig med Marianne Karlsson i hennes lyckönskan till kommunikationsministern, eftersom talmannen givit sitt tillstånd till att sådana får framföras här i kammaren.

När det gäller huvudämnet för debatten vill jag konstatera att detta handlar om en besvärlig fråga. Vi har många bittra erfarenheter av oljeskador i Stockholms skärgård. Den senaste inträffade bara för några veckor sedan, och i skärgården befarar man att en definitiv katastrof kan komma att ske.

Stockholms skärgård är ett oerhört känsligt område. Det är samtidigt ett område som förklarats vara riksintressant ur miljösynpunkt och med hänsyn till det rörliga friluftslivet. Det innebär att det är rimligt att ställa alldeles speciella krav på skydd mot oljeskador i området. Frågan är ju föremål för diskussion, och många olika typer av åtgärder är aktuella, exempelvis förbättrad beredskap mot oljeskador, förbättringar av farleden osv. Men hur bra vi än gör farlederna, så undanröjer vi därmed inte risken för att stora oljeolyckor kan inträffa. Att man skapar förbättrad beredskap är naturligtvis också väldigt bra, men hittills har man inte kunnat komma fram till något sätt att ta hand om oljeskador som gör att det inte blir några bestående skadeverkningar på de områden där olyckor inträffat.

Som jag ser det finns det därför bara ett enda riktigt sätt att långsiktigt

*Om åtgärder för
att minska antalet
miljöfarliga trans-
porter genom
Stockholms skär-
gård*

angripa det här problemet, och det är att se till att vi har så få och så små transporter av olja och andra miljöfarliga ämnen som möjligt genom detta mycket känsliga område. Detta är också bakgrunden till det förslag som har förts fram i olika sammanhang, att vi skulle skaffa oss oljeterminaler som är bättre belägna än Stockholms. Här har nämnts Nynäshamn i första rummet, och man kan väl i och för sig också tänka sig Kapellskär, om man behöver öka kapaciteten och ha transportmöjligheter norrifrån.

Det är självklart att en sådan lösning av problemet tar en viss tid att verkställa, men jag tycker för min del att man borde ha som en naturlig utgångspunkt för arbetet med att minska riskerna för oljeskador i Stockholms skärgård att försöka minimera trafiken med olja och andra farliga ämnen genom skärgården så långt som det över huvud taget är möjligt. Sedan får man diskutera på vilket sätt man skall genomföra vidaretransporten. Man kan tänka sig att använda rörledningar eller järnvägsvagnar, men man kan också tänka sig sjötransporter med specialfartyg, t. ex. fartyg med dubbla skrov.

Jag vill avsluta med att fråga kommunikationsministern om han ändå inte är beredd att se till att regeringen gör vad på den ankommer för att vi skall få en diskussion om en långsiktigt säker lösning av frågan om oljetransporterna in till Stockholm.

Anf. 9 Kommunikationsministern ULF ADELSON:

Herr talman! Jag tror det är ganska klart att man för en kortsiktig lösning kommer att satsa på en av de två lederna och göra den mera sjösäker. Jag vill också instämma med sjöfartsverkets nye chef i hans uttalande att det är lokala synpunkter, främst från lotsarna, som skall vara bestämmande för vilken led man skall satsa på och vilka förbättringar som skall vidtas.

Ser man på detta på litet längre sikt är det klart att det som alltid är en fråga om kostnader. Jag delar uppfattningen att om man skall ha en hamn, så är antagligen Nynäshamn den bästa oljeimporthamnen för Stockholm, men vi får inte glömma att vilket alternativ vi än väljer, så blir det ganska dyrt om man skall transportera till endast en hamn. Man måste ju ersätta båttransporten med transport på antingen tåg eller långträdare. Jag kan nämna att det skulle bli 170 000 transporter med långträdare. Och oljeimporten till Stockholm skulle motsvara 2 500 tåg. Naturligtvis kan man säga att det också beror på vilket energialternativ som Stockholm lokalt beslutar sig för. Bygger man i stället en hetvattentunnel från Forsmark, blir det här mindre aktuellt. Då skulle oljeimporten till Stockholm minska drastiskt med flera miljoner ton.

Det hela är alltså en långsiktig fråga. Hamnkommunerna i Stockholms län har bestämt sig för att samordna sin politik. Även sjöfartsverket har lämnat ut en perspektivplan för hamnväsendet, så frågan behandlas också långsiktigt. Det väsentliga är emellertid att det kortsiktigt fattas ett beslut om vilken av de här lederna som man kan satsa på, så att det blir så säkert som möjligt i det korta perspektivet.

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om formerna för
utredning av visst
tankfartygshaveri*

Anf. 10 PÅR GRANSTEDT (c):

Herr talman! Det är mycket bra att det nu äntligen händer någonting, så att vi får en så säker farled som möjligt. Jag förmodar emellertid att inte ens Ulf Adelson kan garantera att vi får en farled, där det icke kan hända olyckor och där det icke kan inträffa oljekatastrofer. Så länge som vi har en omfattande oljetrafik, liksom också trafik med andra farliga kemikalier, in till Stockholm finns hotet mot skärgården kvar.

Sedan är det väl alldeles givet att vilken lösning man än väljer när det gäller Storstockholms energiförsörjning kommer oljeanvändningen inom regionen att minska. Det kommer kanske att dröja särskilt länge, om man väljer ett så omfattande projekt som Forsmarksalternativet, som ju inte kan stå färdigt förrän kanske i början av 1990-talet. Trots detta är det givet att man på lång sikt kan räkna med mindre omfattande oljetransporter. Detta innebär emellertid inte att man får minska kravet på att de oljetransporter som ändå måste ske blir så säkra som möjligt och att transporterna genom Stockholms skärgård blir så obetydliga som det över huvud taget är möjligt. Därför är det, enligt min mening, viktigt att man redan nu sätter i gång ett planeringsarbete för att så snart som möjligt komma bort från den här trafiken, varvid man i första hand bör satsa på Nynäshamn som oljeimporthamn.

Skulle man när det gäller Storstockholms energiförsörjning välja en lösning som innebär att man får i gång en metanol- och hetvattenproduktion i Nynäshamn, vilket också är aktuellt, är det klart att detta ytterligare skulle tala för den lösning som jag har förordat. Jag hoppas, som sagt, att kommunikationsministern är beredd att medverka i arbetet på att få till stånd en långsiktig miljöriktig lösning och att man inte onödigtvis förhalar arbetet med frågan.

5 § Svar på fråga 1980/81:217 om formerna för utredning av visst tankfartygshaveri

Anf. 11 Kommunikationsministern ULF ADELSON:

Herr talman! Birger Rosqvist har frågat mig om det inte är lämpligast att statens haverikommission utreder omständigheterna kring det sovjetiska tankfartyget José Martis haveri i Stockholms skärgård.

När en händelse av bl. a. detta slag inträffar föreskriver sjölagen att sjöförklaring skall hållas vid domstol för att klarlägga händelsen och dess orsaker. Har händelsen medfört stora förluster i liv eller egendom eller kan utredningen väntas bli synnerligen omfattande eller av invecklad beskaffenhet, kan regeringen förordna att händelsen i stället skall utredas av en särskild undersökningskommission. Ett exempel på detta är påseglingen av Almöbron för drygt ett år sedan.

Oavsett vilken av utredningsmetoderna som används kommer rapporterna över utredningsresultaten att skickas till sjöfartsverket. Verket, som har det övergripande ansvaret för sjösäkerheten och farledsverksamheten, har då att

vidta de åtgärder eller meddela de föreskrifter som verket anser behövs för att förhindra liknande olyckor.

Jag anser inte att den aktuella grundstötningen är av sådan karaktär att en särskild undersökningskommission bör förordnas. Jag delar inte heller Birger Rosqvists farhågor att den fortsatta utredningen inom verket kan få en stämpel på sig att vara partisk. Jag kan försäkra Birger Rosqvist att jag med uppmärksamhet kommer att följa den fortsatta utredningen inom verket.

Nr 63

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om formerna för
utredning av visst
tankfartygshaveri*

Anf. 12 BIRGER ROSQVIST (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret och instämma i lyckönskningsskören.

Olyckan med José Marti är kanske den allvarligaste hittills i Stockholms skärgård. Hur mycket olja som kom ut och vad skadorna får för omfattning vet vi ännu intc. För ett par år sedan hände en liknande olycka med ett tankfartyg i Stockholm–Nynäshamnsområdet, nämligen med det ryska fartyget Tsesis. Flera saker i de båda fallen är likartade. Fartygen har gått på grund, vilkas läge i farvattnen inte varit kända. Grunden har varit okända på så sätt att de inte har markerats i sjökorten men kända på så sätt att de har upptäckts vid sjömätningar; sedan har de dock inte kommit med vid sjökortsframställningen. Uppgifterna har stannat hos ämbetsverkets sjökartavdelning. Därför har varken lotsar eller fartygsbefäl fått vetskap om dem – inte förrän man gått på med fullt lastade tankfartyg. Det är, herr kommunikationsminister, i sanning en dyrbar och klumpig mätningsteknik. Det är att använda alltför bra lod – och detta har skett i ett land där man ibland med stora ord talar om sin sjömätningsskicklighet.

Efter det att jag ställde min fråga har det framkommit ännu mer som talar för att denna olycka skall utredas av annan part än den huvudansvarige själv, dvs. haverikommissionen. Håller man på verket fast vid att man själv skall utreda ärendet gör man det bara värre. Det kan tyckas som om man vill dölja något. Ett av sjömätarna känt grund förblev okänt för dem som i sitt praktiska arbete är beroende av sjösäkerheten. Likheter med Tsesisolyckan är stora. Den utreddes inom sjöfartsverket. Vad ledde detta arbete till? Blev det någon självrannsakan? Började man syna nya djupare farleder med utgångspunkt i tillgängligt mätningmaterial? Tillställde man sin egen i farlederna verkande personal de handlingar som legat kvar i de administrativa byrålåden? – Svaret blir rakt igenom nej.

Efter Tsesisolyckan fick man dock betala ett skadestånd på 4,1 milj. kr., enligt rättens utslag. Och vi måste vara ense om, kommunikationsministern, att det finns något fel i det här systemet. Därför är det viktigt att alla omständigheter kommer fram – detta för att förhindra fler olyckor och för att ge ett större förtroende för sjötransporter längs våra kuster och i skärgården. Det finns ändå mycket positivt att säga om sjöfarten som transportmedel. Den fristående haverikommissionen hör i det läge som nu råder vara den mest lämpliga för att se närmare på dessa problem. Vi gör anspråk på att leva i ett rättssamhälle, och där skall ingen utreda eventuella egna fel och försummelse. När det gäller detta fartygshaveri i Stockholms skärgård, som

*Om formerna för
utredning av visst
tankfartygshaveri*

har stora verkningar på miljön, bör omständigheterna prövas av en helt opartisk instans. Jag hemställer att kommunikationsministern omprövar sitt tidigare ställningstagande.

Anf. 13 Kommunikationsministern ULF ADELSOHN:

Herr talman! Man kan naturligtvis ändra på formerna för hur vi skall arbeta här i landet och säga att sådana här frågor inte skall ligga under sjöfartsverket. Man kan naturligtvis också ändra sjölagen och säga att sådana här frågor bör utredas av andra. Men det är inte så i dag, utan i dag har vi en sjölag som säger vem som skall utreda den här typen av frågor, och jag försöker att i kraft av min kompetens följa sjölagen. Det är nog ganska uppenbart att en sådan här fråga, med den handläggningsordning vi i dag har, skall utredas av sjöfartsverket. Inte heller i Tsesisärendet, där det verkligen var mycket bråk, ansåg justitiekanslern, som särskilt utrett frågan, att verket skulle ha varit jävigt. Jag vill snarare säga att jag tycker att det är angeläget att sjöfartsverket med sin nya ledning nu får möjlighet att klart och entydigt reda ut det här.

Vi är nog på det klara med, både herr Rosqvist och jag, att den kontakt som har förekommit mellan de olika informationsinnehavarna – lotsen och kartavdelningen – skulle ha varit bättre och att man bör se över den sidan av saken. Det arbetet pågår också inom sjöfartsverket.

Sedan vill jag säga att jag inte har fått någon framställning om en haverikommission. Man har på sjöfartsverket klart sagt att man bedömer att verket bör utreda ärendet. Visserligen har chefen för haverikommissionen yttrat sig i tidningarna. Men jag är, med mitt sätt att arbeta, tacksam om generaldirektörer för verk som sorterar under kommunikationsdepartementet – om de har något att framföra i sakärenden – vänder sig till departementet i laga ordning och inte framför sina åsikter via tidningar. Jag har tyvärr ingen möjlighet att riktigt säkert veta hur jag skall handla i olika ärenden – om jag skall följa eventuella generaldirektörsuttalanden i tidningarna eller inte. Jag hoppas alltså att de, på det sätt som de skall göra, vänder sig direkt till departementsledningen.

Anf. 14 BIRGER ROSQVIST (s):

Herr talman! Jag vill bara säga att den här olyckan är en direkt parallell till Tsesisolyckan. När det kommer en likadan olycka som den första, bör det väl vara tid att titta litet närmare på frågan.

Beträffande vem som skall ta kontakterna och vem som skall utreda olyckan – haverikommissionen eller sjöfartsverket – så står det i förordningen att det är regeringen som skall förordna att händelsen och dess orsaker skall utredas av kommissionen. Jag är därför inte helt övertygad om att det är generaldirektören för haverikommissionen som skall ansöka om tillstånd att göra en utredning, utan det är regeringen som skall ta de initiativen. Ingenting hindrar heller att haverikommissionen kommer in nu efter sjöförklaringen.

Vad jag skulle vilja trycka på här är att man inom det svenska

sjöfartsämbetsverket har fått en stämpel på sig att man handlägger verksamheten på ett icke tillfredsställande, partiskt sätt. Sverige har ett internationellt anseende att slå vakt om, och det gäller gentemot andra länder som med sina fartyg har med svenskt farledsväsen att göra. Det gäller kanske också något som är ytterst angeläget för att hålla en hög sjösäkerhet, nämligen att man har ett förtroendefullt samarbete mellan den verkställande personalen i farledssäkerhetsarbetet, dvs. lotsarna, och den administrativa delen, sjöfartsverket. Det måste genomgående vara mycket noggranna kontakter mellan sjökarteavdelningen och trafikavdelningen inom sjöfartsverket och vidare ut till lotsarna. Om man från sjökarteavdelningen ligger och sjömäter och hittar grund men inte rapporterar dem, är hela sjömätningens arbetet onödigt. Riksdagen har anslagit stora pengar till att bygga nya sjömätningfartyg. Men det är inte där som pluggen tycks sitta i detta fall, utan det måste vara vid framställandet av sjökort och rapporteringen ut till sjöfartsverket. Det är just detta som jag menar att en haverikommission skulle kunna ha synpunkter på.

Anf. 15 Kommunikationsministern ULF ADELSON:

Herr talman! I vad gäller haverikommissionen tycker jag att generaldirektörerna skall komma med sina önskemål direkt till departementet. Jag vet inte om tidningarna alltid har citerat helt korrekt.

Jag tycker det är bra om man har en direkt kontakt mellan generaldirektörer och departementsledning så att informationen inte sker via tidningarna.

Det är riktigt att det är regeringen som har avgörandet. Vi har tolkat lagen på vårt sätt. Vi har inte heller fått någon framställan från sjöfartsverket – som kan ta initiativ.

Det här fallet är egentligen inte särskilt komplicerat. I själva verket har fartyget gått på ett grund i ett område som är mellan 18 och 10 meter djupt. En klack som man känt till har inte varit utsatt. Det borde den ha varit. Det är fel att den inte är det. Sådana saker skall man se över. Vi skall också, som jag har sagt, se över formerna för informationsutbytet.

Sedan vill jag säga att det är riktigt att proppen inte är på sjömätningssidan utan på kartsidan. När sjöfartsverket genom beslut av Sveriges riksdag utlokaliseras till Norrköping, förlorade man 90 % av sina kartritare. Det har ännu inte gått att fylla de vakanserna. Det är speciella tjänster som kräver skickligt folk. Det är alltså riksdagsbeslutet om utflyttning av det statliga verket som gör att man släpar efter så oerhört på själva ritningssidan.

Anf. 16 BIRGER ROSQVIST (s):

Herr talman! Det är just detta, herr kommunikationsminister, som jag tycker någon utanför verket stående skulle titta närmare på och komma med ett förslag om. Det skedde en olycka med Tsesis som berodde på att ett grund inte var utmärkt. Man trodde alltså att man kunde gå över det vattenområdet. Så var inte fallet. Likadant har det varit här i Stockholms skärgård. Det ligger en klack i farvattnet. Man har gått där med många fartyg tidigare, och

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om principerna
vid utvisning enligt
terroristlagen,
m. m.*

de har gått klara, men då har man kommit en liten bit vid sidan om klacken. Ett fartyg är som bekant inte som ett tåg som går på räls, utan det kan komma litet grand åt ena eller andra hållet. I tjocka och dålig sikt är det svårt att avgöra ett fartygs exakta position.

Det har efter Tsesisolyckan, som ju berodde på att ett fel som man hade gjort, inte kommit några som helst förslag från sjöfartsverket om hur man skall göra trafiken i skärgårdarna säker.

Det är stora värden som står på spel i skärgårdarna. Det är inte bara fartygen det gäller utan också den skada som kan vållas genom att olja kommer ut i vattnet, och det var vad som hände i detta fall.

Anf. 17 Kommunikationsministern ULF ADELSON:

Herr talman! Det skall ju, som jag sade i svaret på den föregående frågan, komma ett förslag om farlederna i Stockholms skärgård.

Det här grundet ligger inom det område som är utmärkt med 10–18 meters djup. Sedan kan man naturligtvis diskutera, om man i så fall skall gå med fartyg i den del av farleden som har mellan 10 och 18 meters djup när fartyget har ett djupgående på 11,95, men jag tänker inte kommentera huruvida man bör göra det eller inte. Jag har stor förståelse för att man kan råka hamna utanför farleden, men vi skall inte glömma att detta grund på 11 meters djup ligger inom det område som är utmärkt med ett djup på mellan 10 och 18 meter. Uppfattningen att det grundet sedan också borde ha varit utmärkt delar jag också, men vi skall som sagt inte glömma detta självklara faktum.

6 § Svar på fråga 1980/81:196 om principerna vid utvisning enligt terroristlagen, m. m.

Anf. 18 Statsrådet KARIN ANDERSSON:

Herr talman! Med anledning av utvisningsärendena rörande vissa palestinier med tidigare hemvist i Syrien har Per Arne Aglert frågat mig om jag är beredd att dels redovisa vilka principer som tillämpas vid utvisning enligt terroristlagen, dels medverka till att inga utvisningar sker i detta fall förrän klarhet har uppnåtts om deras säkerhet i Syrien.

Syftet med terroristbestämmelserna, som sedan den 1 januari 1976 ingår i utlänningslagen, är att minska riskerna för terroristdåd i vårt land. Bestämmelserna riktar sig endast mot en viss kategori utlänningar, nämligen de som tillhör och verkar för en terroristorganisation och som antingen har begått eller kan antas begå en terroristhandling här i riket. Lagstiftningen innehåller med andra ord ett personligt rekvisit som innebär att terroristbestämmelserna endast kan tillämpas på utlänning som vid en individuell prövning har bedömts kunna komma att medverka till terroristhandlingar.

I praxis har det personliga rekvisitet ansetts vara uppfyllt om utlänningen har en ledande ställning i terroristorganisation eller om han deltar mera

aktivt i dess verksamhet. Däremot omfattas inte utlänning som endast är passiv medlem i organisationen i fråga. Vidare omfattas inte utlänning som tillhör en befrielseerörelse som för en väpnad kamp som är begränsad till hemlandet eller dess gränstrakter.

Vad beträffar Per Arne Aglerts fråga om de aktuella palestiniernas säkerhet i Syrien vill jag först erinra om att bestämmelserna om politisk asyl omfattar även en presumtiv terrorist. För en terrorist gäller alltså samma verkställighetsskydd som för andra utlänningar.

De palestinier som nyligen har utvisats till Syrien har inte bedömts vara politiska flyktingar. Regeringen anser att de inte löper någon risk för förföljelse i Syrien vare sig på grund av sitt medlemskap i en terroristorganisation eller av andra skäl. Den terroristorganisation som palestinerna tillhör och verkar för har f. ö. sitt säte i Syrien.

Anf. 19 JÖRGEN ULLENHAG (fp):

Herr talman! Jag vill först tacka Karin Andersson för svaret på frågan.

Det är nu drygt fem veckor sedan min ersättare i riksdagen, Per Arne Aglert, ställde sin fråga till Karin Andersson.

Under de veckorna har vi i vårt land fått en principiell rättssäkerhetsdebatt utifrån just det fall som Per Arne Aglert tog upp i sin fråga, som alltså rörde de tolv utvisningshotade palestinierna i Uppsala. Det har också fattats ett regeringsbeslut som inneburit att fyra av de tolv palestinierna har utvisats. Enligt uppgift fattades det beslutet efter elva timmars föredragningar för invandrarministern, sex timmars föredragningar för utrikesministern och ett extra regeringssammanträde.

Handläggningen av frågan har kritiserats av fristående debattörer och av en rad tidningar av olika politisk färg. Uppsalaadvokaten Peter Nobel, som har framstått som palestiniernas talesman, menar att det som skett strider mot Europakonventionen och överväger om klagomål skall anföras till FN-kommittén för mänskliga rättigheter. Nobel får stöd av bl. a. tf. professorn i offentlig rätt i Uppsala, Staffan Rylander.

Den som utvisas som terrorist från Sverige får en stämpel på sig som gör att han är ovälkommen nästan överallt. Han kan drabbas av yrkesförbud eller utspärning från utbildningsanstalter. Han blir känd hos antagonistiska extremistorganisationer och kan därigenom utsättas för livsfara.

Allt detta gör att det är oerhört viktigt att allt görs för att inte terroriststämpeln med alla dess påföljder skall drabba oskyldiga. Lagstiftningen måste användas restriktivt och med uppbyggande av alla tillgängliga rättssäkerhetsgarantier mot misstag.

I det här fallet har också enligt uppgift vissa dokument hemligstämplats, så att inte ens de terroristmisstänkta biträden – advokater med tystnadsplikt – fått ta del av dem. I de stora spionrättegångarna fanns det hemligt bevismaterial, som i hög grad handlade om Sveriges förhållande till främmande makter. Ändå ansågs det självklart att försvarsadvokaterna skulle få ta del av bevismaterialet. Man frågar sig vad den principiella skillnaden är mellan det hemligstämplade materialet från spionrättegångar-

Nr 63

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om principerna
vid utvisning enligt
terroristlagen,
m. m.*

*Om principerna
vid utvisning enligt
terroristlagen,
m. m.*

na och det hemligstämplade material som det nu är fråga om. Man kan, herr talman, mycket väl avsky och fördöma terrorism och samtidigt slå vakt om rätten för människor att försvara sig mot misstankar om planerad sådan terrorism.

I regeringens proposition 1979/80:96 föreslogs bl. a. att utlänningslagen skulle ändras så att ordet "förhör" skulle utbytas mot begreppet "förhandling". Detta skedde för att markera att både utlännings och myndighetens intressen skulle tillvaratas. Riksdagen anslöt sig till detta förslag, och en lagändring blev följd. Nu hävdar man med bestämdhet från de Uppsalaadvokater som företrätt palestiniernas intressen att någon förhandling i ordets egentliga mening inte har skett. Det vore värdefullt om Karin Andersson ville kommentera detta.

Till sist vill jag också gärna ha ett svar på frågan om vem som har gjort bedömningen om de utvisades säkerhet i Syrien. Det gäller alltså Per Arne Aglerts andra fråga. Där har olika uppgifter förekommit, och det vore bra att få ett svar på den frågan.

Anf. 20 Statsrådet KARIN ANDERSSON:

Herr talman! Först vill jag säga att jag delar Jörgen Ullenhags bedömning av hur viktigt det är att man så långt det är möjligt är öppen i de ärenden det här gäller och även ser till att rättssäkerheten blir så stor som möjligt. Jag tycker att den debatt som har startat och som jag är säker på kommer att följa i fortsättningen är bra. Jag har ingenting alls emot att den äger rum.

Jag tycker också, liksom Jörgen Ullenhag, att man skall vara så restriktiv som möjligt när det gäller att använda sig av en lag som har den särprägel som terroristlagen har. Detta har också regeringen haft som utgångspunkt för sina bedömningar i dessa frågor.

Det ställdes en rad frågor till mig, och jag hinner väl inte svara på alla i detta anförande, men jag kanske får tillfälle att återkomma.

Jörgen Ullenhags första fråga gällde de hemligstämplade handlingarna. Där ligger det till så att regeringen har rätt och möjlighet att hemligstämpla handlingar och undanhålla dem för en part i ett mål, om ett frisläppande vore till allvarlig skada för landets säkerhet eller berörde något annat sekretessintresse. I detta fall tar alltså sekretesslagen över utlänningslagen, där det står att den berörde skall få del av handlingarna. Skillnaden mellan spionrättegångarna och handläggningen enligt utlänningslagen är att en spionrättegång är just en rättegång, och där skall en part i målet ha rätt att ta del av alla handlingar. En handläggning enligt terroristlagen är ingen rättegång. Terroristlagen förutsätter inte att man skall ha begått något brott för att kunna utvisas.

Jag hävdar alltså att regeringen har handlat riktigt och enligt lagen när man har hemligstämplat handlingarna.

Eftersom min taletid nu är slut ber jag att få återkomma till de övriga frågorna i ett senare inlägg.

Anf. 21 JÖRGEN ULLENHAG (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka för de kompletterande svaren, men jag tycker ändå att det kvarstår en del frågetecken.

Jag tror att vi är överens om ganska mycket. Självfallet måste vårt land ha rätt att utvisa allvarligt misstänkta terrorister, under förutsättning att skälen bakom misstankarna är tillräckligt övertygande. Det är inte detta som saken gäller. Saken gäller självfallet inte heller vilken uppfattning man har i den svåra Mellanösternfrågan. Man kan mycket väl dela Sveriges officiella inställning – och det gör jag – men ändå vara kritisk till handläggningen av det här utvisningsärendet på principiella grunder. Diskussionen i dag gäller heller inte, vilket den till stor del gjort i massmedia, frågan om karaktären på organisationen PFLP-GC. Enligt min uppfattning är inte PFLP-GC den oskyldiga sällskapsklubb som en del tidningar har velat göra den till. Tvärtom har PFLP-GC knutits till avskyvärda terrorhandlingar. Man kan ha också den uppfattningen men ändå vara kritisk till handläggningen.

Det är omöjligt för mig eller någon annan som inte har tillgång till materialet – det är just det som är knuten – att bedöma om regeringens beslut om utvisning är riktigt i sak. Jag utgår självfallet från att så är fallet. Det saken gäller är att de utvisningshotades juridiska biträden, enligt egen uppgift, inte har haft möjlighet att ta del av alla handlingar. På den punkten tycker jag fortfarande det kvarstår ett stort frågetecken.

Det finns också andra frågetecken. Ett gäller den offentliga diskussion som ägde rum mellan rikspolischefen Holger Romander och justitiedepartementet. Det intryck man som vanlig tidningsläsare fick var att Holger Romander menade att den extra hemligstämplingen av vissa dokument stred mot lagstiftningen medan justitiedepartementets företrädare bestred rikspolischefens uppfattning. Om Karin Andersson har tid vore jag mycket tacksam för ett klagörande svar också på den frågan.

Anf. 22 Statsrådet KARIN ANDERSSON:

Herr talman! Jag vill först om igen hävda att regeringen handlagt ärendet helt i enlighet med lagen. De handlingar som ombuden och de inblandade har haft tillgång till i ärendet har varit av den art att de innehållit tillräckliga anklagelser för att ge underlag för det fattade beslutet. Att regeringen därutöver har haft andra handlingar, som ombuden inte tagit del av, har inte varit helt avgörande för ärendets utgång. Det är också så det skall vara.

När det gäller Holger Romander och de uttalanden som tidningarna påstår att han har gjort har jag tagit personlig kontakt med honom, och han har försäkrat att han helt och hållet delar regeringens bedömning i den här frågan. Jag tycker det kändes skönt att få säga detta eftersom tidningarna inte vidarebefordrat rikspolischefens uttalande särskilt väl.

Det är märkvärdigt att ett språkligt byte av ett ord i en lag skall kunna vålla så mycket missförstånd som det gjort här. Man har tolkat det på flera olika sätt. Det är väl jag själv som har bäst förutsättningar att tolka det, eftersom det är jag som lagt fram förslaget till lagstiftning. Jag försäkrar att när den språkliga förändringen gjordes var det för att få ett mer adekvat ord för det

Tisdagen den
20 januari 1981

*Om principerna
vid utvisning enligt
terroristlagen,
m. m.*

verkliga skeendet, nämligen att såväl ombud som parten själv skall vara med vid förhandlingen hos polisen.

Det finns fler frågor – vi får se om jag hinner återkomma.

Anf. 23 JÖRGEN ULLENHAG (fp):

Herr talman! Jag har respekt för att det kan vara svårt att besvara alla de här oerhört viktiga frågorna på denna begränsade tid. Det kanske finns andra möjligheter att återkomma. Jag tror det är utomordentligt viktigt att vi får en fortsättning på den debatt som nu har startat.

Sedan Per Arne Aglert ställde denna fråga i december har också andra riksdagsledamöter börjat intressera sig för frågan. I fredags ställde t. ex. Birgitta Dahl en fråga av följande lydelse:

”Är regeringen beredd att tillsätta en parlamentarisk kommission med uppgift att överväga om lagstiftning och praxis behöver förbättras i syfte att öka rättssäkerheten i frågor av denna karaktär?”

Jag vill gärna, liksom Birgitta Dahl, ställa mig bakom den tanken. Sverige är ett rättssamhälle. Sveriges rättshjälp för utlänningar är ett internationellt föredöme. Det är utomordentligt angeläget att vi gör allt vi kan för att sträva efter maximal rättssäkerhet. Den målsättningen, i kombination med de frågetecknen som jag fortfarande tycker kvarstår, gör det befogat att tillsätta en parlamentarisk kommission, som skall ha till syfte att öka rättssäkerheten. Jag tror att många människor skulle hälsa en sådan åtgärd från regeringens sida med mycket stor tillfredsställelse.

Anf. 24 Statsrådet KARIN ANDERSSON:

Herr talman! Jag delar helt åsikten att vi skall ha maximal rättssäkerhet vid tillämpningen av våra lagar – inte minst vid tillämpningen av den här lagen som är av så speciell karaktär. Jag vill också hävda om igen att regeringen följt de regler som gäller för lagens tillämpning.

Jag har, som nyss nämndes, fått en fråga om en parlamentarisk kommission, och jag skall be att få återkomma och svara på den. Jag är inte beredd att svara på den frågan nu.

Jag fick ytterligare någon fråga som jag inte hann besvara i mitt tidigare inlägg, men nu har jag faktiskt glömt vad det var.

Jag kan bara sluta med att säga att jag tycker att vi skall fortsätta den här debatten. Och jag hoppas att debatten skall föras på ett konstruktivt sätt. Man skall inte blanda ihop kritiken mot handläggningen av det här ärendet och kritiken mot lagen. Man kan mycket väl vara kritisk mot lagen – jag har själv varit det tidigare. Jag har fortfarande den inställningen att den skall tillämpas restriktivt. Men jag vill samtidigt erinra om att riksdagen så sent som i maj i fjol, när man antog den nya utlänningslagen, utan erinran förlängde giltigheten av de gällande paragraferna rörande terroristärenden. Då fanns det ingen som sade någonting om det.

7 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

- 1980/81:340–342 till konstitutionsutskottet
- 1980/81:343 till finansutskottet
- 1980/81:344 till skatteutskottet
- 1980/81:345–348 till justitieutskottet
- 1980/81:349 till försvarsutskottet
- 1980/81:350 och 351 till socialförsäkringsutskottet
- 1980/81:352 och 353 till socialutskottet
- 1980/81:354 till kulturutskottet
- 1980/81:355–357 till utbildningsutskottet
- 1980/81:358 till jordbruksutskottet
- 1980/81:359 och 360 till näringsutskottet
- 1980/81:361 till socialförsäkringsutskottet
- 1980/81:362 till utbildningsutskottet

8 § Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1980/81:82

9 § Anmäldes och bordlades

Proposition

1980/81:86 om ändring i 6 kap. 3 § jordabalken

10 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

- 1980/81:363 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om riksdagens möjligheter att granska statliga myndigheters förvaltning
- 1980/81:364 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om myndigheters behandling av allmänheten
- 1980/81:365 av *Per-Olof Strindberg* om översyn av det kommunala partistödet
- 1980/81:366 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson* om kommunala vårdnadsbidrag
- 1980/81:367 av *Eva Winther m. fl.* om förbud mot offentlig pornografisk föreställning
- 1980/81:368 av *Carl-Henrik Hermansson* om en planmässig utbyggnad av den offentliga sektorn
- 1980/81:369 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om finansieringen av materiel för sjukvårdsberedskapen
- 1980/81:370 av *Elisabeth Fleetwood* och *Blenda Littmarck* om enhetliga skatteregler för barnpension, underhållsbidrag och bidragsförskott
- 1980/81:371 av *Gullan Lindblad* om skärpt bedömning av brott som begås med vapen
- 1980/81:372 av *Margareta Andrén* om översyn av vissa bestämmelser rörande internationella rättsverkningar av äktenskap
- 1980/81:373 av *Per Olof Håkansson* om lagreglering av ytjordvärmeanlägg-

- ningar, m. m.
- 1980/81:374 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson* om obligatorisk lungröntgenundersökning av invandrare från vissa länder
- 1980/81:375 av *Lars Werner m. fl.* om förkortad arbetstid
- 1980/81:376 av *Mårten Werner* och *Gunnar Oskarson* om tilläggsdirektiv till 1980 års abortkommitté, m. m.
- 1980/81:377 av *Ivan Svanström* om bevarande av stenvalvsbroar
- 1980/81:378 av *Lars Werner m. fl.* om kommersialismens inverkan på kulturområdet
- 1980/81:379 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om översyn av högskolans organisation
- 1980/81:380 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om omdisponering av forskningsmedlen
- 1980/81:381 av *Bertil Måbrink* om inplacering av Hofors och Ockelbo i transportstödsområdet
- 1980/81:382 av *Erik Olsson* och *Tore Nilsson* om bättre markeringar av hastighetsbegränsningar på vägar
- 1980/81:383 av *Lars Werner m. fl.* om det statliga bidragssystemet för kollektivtrafik inom tätorter
- 1980/81:384 av *Stig Alftin m. fl.* om livsmedelskonsumtionens inriktning
- 1980/81:385 av *Kerstin Anér* om åtgärder mot djurplågeri inom travsporten
- 1980/81:386 av *Ivan Svanström* om åtgärder för att underlätta delning av stora jordegendomar, m. m.
- 1980/81:387 av *Margot Wallström m. fl.* om bestrålningen av livsmedel
- 1980/81:388 av *Sven Andersson* och *Hans Petersson* i Röstånga om statens ansvar som aktieägare
- 1980/81:389 av *Per Olof Håkansson m. fl.* om ökat statligt engagemang inom gummiindustrin
- 1980/81:390 av *Bertil Måbrink* om inrättande i Söderhamn av en försöksanläggning för framställning av metanol
- 1980/81:391 av *Ivan Svanström* om ett industriellt utvecklingscentrum i Hultsfred
- 1980/81:392 av *Lars Werner m. fl.* om en undersökning av internationella karteller
- 1980/81:393 av *Ing-Marie Hansson m. fl.* om statligt stöd till vissa industri-lokaler
- 1980/81:394 av *Lars Werner m. fl.* om facklig vetorätt vid införande av ny teknik m. m.
- 1980/81:395 av *Roland Brännström m. fl.* om fortsatt utbyggnad av vattenkraften

11 § Anmälan av interpellation

Anmälades och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 19 januari

1980/81:83 av *Karin Nordlander* (vpk) till statsrådet Elisabet Holm om den s. k. sjukhussjukan:

I ett flertal motioner och frågor under 1970-talet har vänsterpartiet kommunisterna dels tagit upp frågor som rört patienters rättsskydd och ersättning vid sjukvårdsbehandling, dels framfört kravet att den s. k. sjukhussjukan skall klassas som yrkessjukdom.

Rättsskyddet har efter hand förbättrats både för patienter och för de anställda. När det gäller de anställda så har riksdagen beslutat att s. k. resistent stafylokockinfektioner skall betraktas som yrkesskada. Detta betyder att de sjukvårdsanställdas krav delvis, men inte helt, tillgodosätts.

För dem som skadas i samband med sjukvård finns sedan 1975 en patientförsäkring som skall svara för ersättning. Det är landstingen – i egenskap av huvudmän för sjukvården – som försäkrar patienterna. Så långt är allt väl, men som i många andra försäkringsfall fungerar patientförsäkringen inte alltid när behovet att utnyttja den föreligger, då bevisbördan främst ligger på patienten.

När det gäller sjukhusinfektionen, den s. k. sjukhussjukan, brister det fortfarande i registreringen på många sjukhus. Det finns en tendens från sjukhusansvariga att försöka dölja att smitta förekommer på sjukhuset. Konsekvensen blir att detta försvårar och ibland omöjliggör för drabbade patienter att få den ersättning de egentligen är berättigade till. Ofta försvåras också dessa patienters rehabilitering på grund av att många läkare av olika skäl vägrar att befatta sig med dem.

I en artikelserie har nyligen beskrivits en rad anmärkningsvärda fall med ”sjukhussjuka”. Ett fall beskrivs där patientförsäkringen upphört att gälla vid en ny operation, trots att den gamla skadan fanns kvar. I andra fall har beskrivits hur anställda med infektionen fått gå kvar och sköta sitt arbete, vilket måste vara helt förkastligt ur smittosynpunkt.

Helt kan sjukhusen säkert aldrig gardera sig mot sjukhusinfektioner. Men medvetenheten om riskerna är i dag så stor att mycket kan göras i förebyggande syfte. Om skador trots allt uppstår, måste de patienter och anställda som drabbas garanteras inte bara ekonomisk trygghet utan också rätt till fortsatt vård som innebär bästa möjliga rehabilitering.

De definitioner för sjukhusinfektion som utarbetats av socialstyrelsen är uppenbarligen inte tillräckliga som grund för bedömning av ersättning från patientförsäkringen, liksom inte heller de riktlinjer som finns för personal på sjukhus.

Nr 63

Tisdagen den
20 januari 1981

Anmälan av interpellation

Jag vill därför fråga hälso- och sjukvårdsministern:

1. Är statsrådet beredd att skärpa definitionen för sjukhusinfektioner och bestämmelsen om användandet av smittad personal inom sjukvården?
2. Vilka andra åtgärder är statsrådet beredd att vidta som kan stärka ställningen för personer som drabbas av sjukhussjukan?

12 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 19 januari

1980/81:226 av *Gunnar Biörck* i Värmdö (m) till statsrådet Elisabet Holm om kostnaderna för laboratorieundersökningar inom sjukvården:

Kostnaderna för laboratorieundersökningar inom sjukvården (fysiologiska, kemiska, mikrobiologiska, röntgenologiska m. fl.) är höga. Emellanåt uppges att många "prover" beställs "i onödan". Ett bristande kostnadsmedvetande betingas sannolikt, och inte minst, av att den beställande läkaren icke vet vad den enskilda undersökningen ("provet") kostar. Han kan därför inte göra en realistisk cost-benefit-kalkyl utan är hänvisad till att framför allt inte underlåta att utnyttja befintliga diagnostiska resurser. Förslag att ungefärliga prisuppgifter eller gruppvisa kostnadsklassifikationer skulle anges på laboratorieblanketterna har väckts men förefaller i allmänhet inte att ha resulterat i åtgärder.

Har statsrådet tillfälle att redogöra för, och kommentera, nuläget i detta hänseende inom den svenska sjukvården?

den 20 januari

1980/81:227 av *Olle Wästberg* i Stockholm (fp) till statsrådet Karin Andersson om behandlingen av asylsökande:

Enligt utlänningslagen kan en utlänning avvisas trots att han söker politisk asyl, om hans påstående är "uppenbart oriktigt" (33 §) eller "kan lämnas utan avseende" (34 §). I riksdagsbeslutet om utlänningslagen sägs att rättssäkerhetsgarantierna skall vara likvärdiga oavsett vilken paragraf som tillämpas. Detta riksdagsbeslut har dock inte följts i praktiken – vilket innebär att t. ex. ärenden som rör kristna assyrier/syrianer från Turkiet behandlas med sämre rättsskydd än för andra asylsökande.

Anser statsrådet att handläggningen av flyktingfall enligt den nya utlänningslagen motiverar förtydliganden beträffande behandlingen av asylsökande?

1980/81:228 av *Hadar Cars* (fp) till kommunikationsministern om uppgifter om grund i prickade farleder:

Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta med anledning av vad som framkommit om att sjöfartsverket i årtionden undanhållit uppgifter om grund som uppmätts i eller i omedelbar anslutning till prickade leder?

13 § Kammaren åtskildes kl. 13.47.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

Nr 63

Tisdagen den
20 januari 1981

*Meddelande om
frågor*

/Anne-Vera Hellerstedt